The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

פאלימיש אומאפהענגיג נאציאנאל
א צייטונג וועלכע בים פריהיים פון אידישרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XIII No. 4943 — TORONTO, WEDNESDAY, OCTOBER, 27 1926, — יום ד׳ י״ט חשון פרשה חיי שרה, תרפ״ז. — טאראנטא, מיטוואך דער 27־טער אקטאבער, 1926. — PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY OCT 30 1926 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATION

פופצעהן דערפער פאר־ניכטעט אין ארמעניען

לעצטער סך הכל פון די ערד־ציטערנישען אין ארמעניען איז 600 טויטע. איבער טויזענט ערגענסט פארוואונדעטע און 80 טויזענט היימלאזע. — נויט אין ארמעניען איז זעהר גרויס.

לענינאקאן, ארמעניען, אקטאבער, 26.
הילף האט אנגעהויבען אנצוקומען פון אויסלאנד אין ארמעניען צו העלפען די וועלכע האבען געליטען פון די ערד־ציטערנישען.

הילף איז אנגעקומען פון סאוויעט רוסלאנד און אנדערע לענדער.

דער סך הכל פון די ערד־ציטערנישען וועלכע זענען פארגעקומען צייט לעצטען פרייטאג אין ארמעניען איז, אז פופצעהן שטעדט און דערפער זענען טיילווייז פארניכטעט געווארען. די צאהל טויטע גריכט איבער זעקס הונדערט, ערגענסט פארוואונדעטע זענען איבער טויזענט, און ביז 80 טויזענט מענשען זענען מעהר אדער ווייניגער געבליבען היימלאז.

וואס עס אנבאלאנגט דעם געלטליכען שאדען איז עס פיעל גרעסער איידער מען האט זיך פריהער פארגעשטעלט.

די קאמיסיע, וועלכע די קאווקאזער רעגיערונג האט געשיקט אין ארמעניען, מעלדעט, אז די נויט אין ארמעניען צייט די ערד־ציטערנישען איז א שוידערליכע און הילף איז דרינגענד נויטיג.

ערד־ציטערניש רעגיסטרירט

א שטארקע ערד־ציטערניש איז רעגיסטרירט געווארען אינ׳ם היגען מעטעאראלאגישען אפיס נעכטען ארום צוועלף א זייגער.

די ערד־ציטערניש איז פארגעקומען ארום זיבען טויזענט מייל פון טאראנטא.

ליבעראלען אין אטאווא ווילען האבען א „נאסען" פיהרער

אטאווא, אקטאבער, 26.
א באוועגונג האט זיך דא אנגעהויבען ארונטערצוזעצען דעם פיהרער פון דער ליבעראלער פארטיי אין אנטאריא האָנ. וו. ע. נ. סינקלער און אויף זיין פלאץ אויסקלייבען איינעם, וועלכער איז געגען דעם יעצטיגען אנטאריא טעמפערענץ אקט.

אטאווא האט אינ׳ם לעצטען פלעביסציט געשטימט געגען פראהיבישאן ניט אכטענדיג אויף דעם וואס צוויי ליבעראלע מיטגלידער זענען ערוועהלט געווארען, און צוליעב דעם האבען די אטאווער מיטגלידער אין דער לעגיסלאטור ביי דער לעצטער סעסיע פארגעלייגט א ביל מען זאל ערלויבען שטארקע ביר.

די היגע ליבעראלען ווילען א „נאסען" פיהרער, און זענען געגען סינקלער׳ן וועלכער איז „א טרוקענער".

געראטעוועטע פון פאגראם עדות פאר שווארצבארד׳ן

ארעס, אקטאבער, 26, (איטא).
וואטמאן, דער קאמוניסטישער פארוואלטער פון דער אידישער קאלאניע קאטאווסקי איז אריינגעקומען אין רעדאקציע פון דער „איזוועסטיא" און האט אנגעשלאגען דעם פעליטאניסט סוועטלאוו פאר קריטיקירען די פארוואלטונג פון דער קאלאניע.

סוועטלאוו האט באשולדיגט די פארוואלטונג פון דער קאלאניע אין ספעקולירען מיט לאנד.

וואטמאן איז ארעסטירט געווארען און וועט געמשפט ווערען פאר אטאקירען א פארטרעטער פון דער סאוועטען פרעסע.

לעבעדיגע עדות פון פעטלורא׳ס פאגראמען

דער וסישער זשורנאליסט סעראפיטאוו שרייבט אין דער „איזוועסטיא" אז פופצעהן אידישע פאמיליעס פון טעגאנטשי וועלכע זענען פון דארטען אנטלאפען אין דער צייט פון פעטלורא׳ס א פאגראם, און וועלכע האבען צוגעזעהען ווי די איבעריגע אידען זענען אויסגעשלאכטעט געווארען, זענען גרייט צו קומען צום שווארצבארד פראצעס אין פאריז און דערצעהלען ווי אזוי פעטלורא האט געגעבען באפעהלען צו פאגראמשטיקעס.

ענדערונג אין קוילען סטרייק ערווארטעט קומענדע וואך

לאנדאן, אקטאבער, 26.
עס ווערט ערווארטעט, אז קומענדע וואך וועט דער ענגלישער קוילען סטרייק אננעהמען א גאנץ נייע ווענדונג אין דע־ אדער דערצווייטער ריכטונג, אדער דער קאמף וועט באדייטענד פארשטארק ווערען אדער ער וועט אויפגעגעבען ווערען.

דאס וואס די רעגיערונג האט פארבאטען קוק׳ן צו אדרעסירען די מיינער וועט פיהרען צו דעם.

די פאליציי גיט צו אז די שטימונג איז אן אנגעצויגענע און עס קען צו יעדער צייט עקספלאדירען. די סטרייקער זענען ביז א געוויסען גראד שטארק פארביטערט און מען האט קוק׳ן פארבאטען צו רעדען אום ער זאל די סטרייקער נאך מעהר ניט אויפהעצען.

היינט צווייטער און לעצטער טאג פון חלוצות באזאר אין לייבאר ליסעאום

די ערעפענונג פונ׳ם חלוצות באזאר איז פארגעקומען נעכטען אווענט אין לייבאר ליסעאום.

מ. קרעמער האט פארגעשטעלט מר. סעמיועל קראניק, וועלכער האט מיט א הארציגער רעדע וועגען דער גוטער ארבייט פון די פרויען פאר די חלוצות אין ארץ ישראל, געעפענט אפיציעל דעם באזאר.

א גרויסער עולם האט אנגעפילט דעם האל און האט געקויפט די פארשיידענע ארטיקלען וועלכע געפינען זיך ביים באזאר.

אויסער די ביידלאך פונ׳ם פרויען פיאנערען קלוב געפינען זיך ביידלאך פון „ביעטש לידים עקזילערי", „דיירי גוירלס קלוב", פועלי ציון, פועלי ציון, יוגענט קלוב און באראכאוו בראנטש פון נאציאנאלען ארבייטער פארבאנד.

היינט איז דער לעצטער טאג פון באזאר.

אוקראינער אין טאראנטא פראטעסטירען העפטיג געגען רומענישער רעגיערונג

אין אן אדרעס צו דער קעניגין זאגט אוקראינער דעפוטאציע, אז זייערע ברידער ווערען ערגער באהאנדעלט אין רומעניען איידער אין די אלטע צייטען פון רוסישען צאר. — אידישע דעפוטאציע גיט דער קעניגין בלומען און א העברייאישען אדרעס. — קעניגינ׳ס גרויסע אויפנאהמע היבשלאך פארשטערט.

די גרויסארטיגע אויפנאהמע וועלכע די רומענישע קעניגין האט נעכטען באקומען אין טאראנטא איז א היבש ביסעל פארשטערט געווארען צוליעב דער אוקראינער דעפוטאציע וועלכע האט איהר צוגעשטעלט א שארפען פראטעסט אדרעס ביי איהר אנקומען אין טאראנטא.

די רומענישע קעניגין מאריע צוזאמען מיט פרינץ ניקאלאי, פרינצעסין אילעאנא, מיט א גרויסער סוויטע, איז אריינגעקומען אין טאראנטא צוויי א זייגער נאכמיטאג. פיער א זייגער האט זי אדרעסירט די ווימענס קענעדיען קלוב אין קאנוואקיישאן האל, וואו זי האט באקומען א גרויסארטיגע אויפנאהמע.

באלד נאכדעם אבער האט די אוקראינער דעפוטאציע איהר דערלאנגט דעם אדרעס, וועלכער האט איהר זעהר ניט געשמעקט.

דער אוקראינער אדרעס

דער אדרעס וועלכער איז פון די אוקראינער דערלאנגט געווארען דער רומענישער קעניגין לויט זיך טיילווייז ווי פאלגט:

„אינ׳ם נאמען פון דער אוקראינער קאלאניע אין טאראנטא, ווילען די אונטערגעשריבענע ציהען די אויפמערקזאמקייט פון אייער מאיעסטעט צו דאס פאלגענדע:

„אין רומעניען געפינען זיך איבער א מיליאן מיט א האלבען אוקראינער, איבערהויפט אין בוקאווינא און בעסאראביען וועמען מען האט פארבאטען צו האבען זייערע אייגענע שולען, און מען האט ביי זיי צוגענומען אלע פאליטישע און עקאנאמישע פריוויליגיען, פרייערע ווערט אונטערדריקט און די אוקראינער שולען פונקט ווי די אוקראינער פרעסע ווערט אונטערדריקט. 218 אוקראינער שולען זענען צוגענומען און פארוואנדעלט געווארען אין רומעניש. צוויי אוקראינער לעהרער סעמינאריומס זענען פארמאכט געווארען, פינף גימנאזיעס, פינף אוקראינער ארבייטס שולען און 2 אוקראינער פאקולטעטען אין טשערנאוויצער אוניווערזיטעט זענען אויך פארמאכט געווארען.

„אויף ווי ווייט די אוקראינער ווערען אונטערדריקט, וועט זיין גענוג צו בריינגען דעם פאלגענדען פאקט:

„אין צפון בוקאווינא ביי די מאנעווערס פון דער 18־טער רומענישער מיליטערישער דיוויזיע, האט מען ביי די אוקראינער פויערים צוגענומען זייערע פערד און וועגען אהן וועלכער עס איז אורזאכע. און ווען די פויערים זענען געקומען עס מאהנען, האט מען זיי געשלאגען און ארעסטירט.

„מיט איין ווארט, מיר זענען איבערצייגט, אז די באדינגונגען אונטער וועלכע אונזערע ברידער לעבען אונטער דיין רעגירונג זענען שוידערליכע, און זענען פיעל ערגער איידער פאר דער גרויסער וועלט מלחמה, און מיר אלס בירגער פון א פרייען לאנד האלטען עס פאר אונזער פליכט ציהען דיין אויפמערקזאמקייט צו די דאזיגע פאקטען".

אונטערגעשריבען,
מ. קוניקעוויטש, פארזיצענדער.
ט. יומאניוק, סעקרעטאר.

אידישע דעפוטאציע מיט בלומען

אביסעל פארזיסט דעם שלעכטען געשמאק פון דעם אוקראינער אדרעס, האט א אידישע דעפוטאציע פון דער רומענישער פרויען עקזילערי, און א מענער דעפוטאציע מיט הרב בערגער פון דער עדת ישראל שוהל.

די קעניגין האט די פרויען דעפוטאציע אויפגענומען אין פראווינציעלען פארלאמענט, וואו זי האט אויך געזאלט אויסהערען א העברייאישען אדרעס, האט זיך אבער די מענער דעפוטאציע א היבש ביסעל פארשפעטיגט, און נאך דעם ווי מיס ראזי עלים פון 739 קווין סטריט, אסתר מייקעלסאן פון 312 פאלמערסטאן עווענוי און מיס לוסי לאזארעסקא פון 585 באטהורסט סטריט האבען דער קעניגין און דער פרינצעסין דערלאנגט צוויי קאסטבארע בוקעטען בלומען, האט זיך די קעניגין געלאזען געהן פון פארלאמענט, דאן איז אנגעקומען די מענער דעפוטאציע און הרב בערגער האט געלייענט דעם פאלגענדען אדרעס אין העברייאיש וועלכער קומט טיילווייז ארויס אין א אידישער איבערזעצונג ווי פאלגט:

„געבענשט זאל זיין דער באשעפער פון הימעל און ערד, און געבענשט זאל זיין דער קעניג דער ליכטיגער פערדינאנד דער ערשטער, דער קעניג פון רומעניען, און געבענשט זאל זיין ערוועהלטע פרוי די קעניגין מאריע, און אלע דיינע קינדער, און געבענשט זאל זיין די גיוועלטיגונג פון רומעניען מיט אלע איהרע מענשען.

„מיר די געבוירענע אידען פון דיין לאנד, וועלכע וואוינען און זענען בירגער פון טאראנטא פרעהען זיך מיט דער געלעגענהייט צו זעהן אייער מאיעסטעט מיט עהרע אין טאראנטא.

מיר, צוזאמען מיט׳ן גאנצען אידישען פאלק זענען זעהר צופרידען פון דיינע ריינע ווערטער וועלכע זענען פארעפענטליכט געווארען אין די צייטונגען פון אמעריקע, אז דו און דער קעניג האבען ליעב די אידען און מאכען ניט קיין אונטערשייד צווישען זיי און די אנדערע נאציאנאליטעטען וועלכע געפינען זיך אין אייער לאנד.

מיר האפען, אז דו, וועלכע ביזט א צווייג פונ׳ם שטאם פון דער גרויסער קעניגין פון ענגלאנד וועלכע לעבט נאך אין דער געדעכעניש פון יעדען אידען, אז ווען דו וועסט זיך אומקעהרען צוריק פון די לענדער וועט עס געבען שטארקייט אויפצואוועקען אין דיין לאנד דעם מענשען געפיהל צו אלע מענשען און צווישען זיי אויך אונזערע ברידער די אידען.

„מיר בעטען צום קעניג פון אלע קעניגען ער זאל שיקען זיין ברכה אויפ׳ן קעניגינ׳ס הויז, זיין משפחה און זיין רעגיערונג ער זאל קענען לעבען מיט זיכערהייט צוזאמען מיט אלע בירגער. אמן.

אינ׳ם נאמען פון דער עדת ישראל אנשי רומעניען,
הרב מאיר בערגער.
י. ליבערמאן, פרעזידענט.
ז. גארדאן, סעקרעטאר".

אין דער קאמיטע זענען געווען: ד. אבראמאוויטש, ע. שיין, טשארלס וועקסלער, ה. לאזארעסקא, דזשיי. עליאס, מ. מייקעלסאן, מ. וויינבערג, ז. אייבער.

די קעניגין האט ניט געענטפערט דער אידישער דעפוטאציע פונקט ווי זי האט ניט געענטפערט דער אוקראינער דעפוטאציע.

עלף א זייגער אין אווענט איז די רומענישע קעניגין אפגעפאהרען נאך אטאווא.

100 עמיגראנטען אפגעפאהרען נאך א״י

ווארשא, אקטאבער, 26, (איטא).
ניט אכטענדיג אויף דער ניט זעהר גינסטיגער לאגע אין פאלעסטינע זענען דאך היינט פון דאנען אפגעפאהרען 100 אידישע עמיגראנטען נאך ארץ ישראל.

איד פארמשפט צום טויט

ירושלים, אקטאבער, 26, (איטא).
א גריכט אין יפו האט היינט פארמשפט צום טויט דעם תימנ׳ער איד נעסים מאנגעס, 22 יאהר אלט פאר ערמארדען זיינעם א קאמעראד און פארוואונדענדיג צוויי אנדערע.

דייטשער אקטיאר פאהרט אין א״י

בערלין, אקטאבער, 26, (איטא).
דער באריהמטער דייטשער אקטיאר אלעקסאנדער מאיסי פאהרט אפ אויף א לעקטשור טור איבער פאלעסטינע אין אנהויב פון קומענדען יאהר.

האנ. ניקעל וועט זיין א קאנדידאט אין די קומענדע וואהלען

קינגסטאן, אקטאבער, 26.
דער היגער „סטענדערד" א קאנסערוואטיווע צייטונג מעלדעט, אז האנ. ניקעל דער געוועזענער אטוירני דזשענעראל וועט זיין א קאנדידאט אין די קומענדע פראווינציעלע וואהלען, אבער אלס אינדעפענדענט קאנסערוואטיוו.

אלנא שערעשעווסקי געשטארבען

קאוונע, אקטאבער, 26, (איטא).
אלנא שערעשעווסקי, 93 יאהר אלט וועלכע איז געווען א דאקטאר מעדיצין און א באריהמטע רעוואלוציאנערין, וועלכע איז אפגעזעסען צוואנציג יאהר אין סיביר איז דא נעכטען געשטארבען.

אלנא איז געווען א אידישע פרוי.

אלטער פראוואקאטאר פארשיקט אין טורמע

פאלטאווע, אקטאבער, 26, (איטא).
דער היגער געריכט האט פארמשפט צו זעקס חדשים טורמע דעם אלטען אידישען פראוואקאטאר אדעלבערג, וועלכער האט אין 1906 גערינט דער פאליציי אלס איבערזעצער, און איז אריינגעטראטען אין דער געהיים פאליציי ארויסגעבענדיג פיעלע רעוואלוציאנערען וועלכע האבען באלאנגט צום „בונד".

אנטיסעמיט אפעלירט ווידער

האמבורג, אקטאבער, 26, (איטא).
דער אנטיסעמיטישער רעדאקטאר טהעאדאר פריטש, וועלכער איז פארמשפט געווארען צו פיער חדשים געפענגניש פאר באלידיגען מאקס ווארבורג׳ן האט ווידער אפעלירט צו א העכערען געריכט.

דער משפט ציהט זיך שוין צייט 1924.

שטורם-ווינט פארשאפט שאדען אין קוויבעק

שטארקער שטורם ווינט טרעפט קוויבעק. — רייסט ארונטער דעכער. — טויזענ[illegible]ר בוימער ארויסגעריסען מיט די ווארצלען. — גרויסער שא[illegible] קוויבעק און אומגעגענד. — פיעלע קליינע שיפלאך פאר־[illegible]יפ׳ן וואסער.

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave. New York, N. Y.

[illegible]טאבער, 26.
[illegible] וויסער שאדען איז דא פאר־[illegible] געווארען פון א שרעקליכען [illegible]ס-ווינט און א רעגען וועלכער האט [illegible] א געבושעוועט נעכטען. דעכער זענען ארונטערגעטראגען געווארען, טעלעגראף און טעלעפאן סלופעס זענען איבערגעבראכען געווארען און טויזענטער ביימער זענען ארויסגעריסען געווארען מיט די ווארצלען.

גליקליכערווייזע האט דער שטורם ניט געשאדט קיין מענשען. דער געלטליכער שאדען איז אבער זעהר א גרויסער אין דער שטאדט קוויבעק און אומגעגענד.

א גאנצע נאכט איז די שטאדט געווען אין פינסטערניש צוליעב דעם שטורם דערפאר וואס די עלעקטריק איז אפגעשטעלט געווארען פונ׳ם שטורם.

אויפ׳ן סט. לאורענס האט דער שטורם-ווינט אנגעמאכט א גרויסען חורבן צווישען די קליינע שיפלאך אין די שיפען סטאנציעס וועלכע זענען אוועקגעטראגען געווארען פונ׳ם שטורם.

א געביידע וועלכע איז געשטאנען ניט קיין פארענדיגטע אויף טשעמפליין סטריט איז טיילווייז צופאלען געווארען.

פיעלע מענשען האבען געגלויבט אז דאס איז דער שטורם-ווינט, וועלכער האט חרוב געמאכט האוואנא, די הויפטשטאדט פון קובא לעצטע וואך, אבער אויסגעלאזען האט זיך אז דער שרעק איז געווען א גאנץ אומזיסטער.

פרענק אפא געפונען שולדיג אין טויט שלאג, פארמשפט צו 10 יאהר

פרענק אפא וועלכער איז געמשפט געווארען פאר דזשאסטיס מערעדיט און א דזשורי אויף א קלאגע פון מארד פאר דערשיסען צום טויט לעצטען זומער דעם איטאליענער ראפאעל ראסא, איז נעכטען פון דער דזשורי געפונען געווארען שולדיג אין טויט־שלאג.

די דזשורי האט זיך בעראטען 2 און א האלבע שטונדע, און צוזאמען מיט׳ן ווערדיקט האט די דזשורי אריינגעבראכט צום ריכטער א רעקאמענדאציע פאר רחמנות.

ביים משפט איז ארויסגעבראכט געווארען, אז ראסא וועלכער האט באלאנגט צו דער איטאליענישער שווארצער האנט האט אפא׳ן געסטראשעט מיט׳ן טויט און דערפאר האט איהם אפא פריהער דערשאסען.

ריכטער מערעדיט האט אפא׳ן פארמשפט צו 10 יאהר געפענגניש.

מאטעריאלען וועגען אידישער געשיכטע געזאמעלט

מאסקווע, אקטאבער, 26, (איטא).
פראפעסאר גאלאן, דער באריהמטער היסטאריקער האט פארעפענטליכט, אז די קאמיסיע צו שטודירען די אידישע געשיכטע אין רוסלאנד האט שוין געזאמעלט וויכטיגע מאטעריאלען וועגען דער געשיכטע פון פאגראמען אויף אידען, בלוט בלבולים, אלע דאקומענטען וועגען בייליסעס פראצעס און נאך וויכטיגע דאקומענטען.

פיעלע היסטאריקער פון אויסלאנד און איבערהויפט פון אמעריקע זענען פאראינטערעסירט אין דער ארבייט פון דער קאמיסיע, וועלכע האט בדעה אין גיכען צו פארעפענטליכען די מאטעריאלען און אויך די באציהונגען פון די איירראפייאישע לענדער צו די אידען אין דער לעצטען מלחמה.

די מאטעריאלען וועלען זיין געדרוקט אין רוסיש, אוקראיניש און ענגליש.

א בוך צום 70־טען געבורטסטאג פון יכנ״הז

די אידישע אפטיילונג פון ווייסרוסישען קולטור אינסטיטוט מאכט פארבערייטונגען אפצודרוקען א בוך לכבוד דעם 70 יאהריגען געבורטסטאג פונ׳ם באריהמטען בעלעטריסט ישעיה ניסן גאלדבערג וועלכער איז באקאנט אונטער׳ן פסעוודאנים יכנ״הז.

שלאכט צווישען ארמיי פון עבר הירדן און רעבעלען פון סיריען

ירושלים, אקטאבער, 26, (איטא).
אין אנהויב פון חודש אקטאבער האט די רעגיערונג פארבאטען די רעבעלען פון סיריען אריינצוקומען אין עבר הירדן, און די וועלכע האבען זיך דארטען געפונען זענען געצוואונגען געווען צו אומקעהרען זיך אין סיריען מיט עראפלאנען, אבער דעם 23־טען אקטאבער זענען זיי צוריקגעקומען פון גוטא.

טשערקעזישע סאלדאטען פון דער עבר הירדן ארמיי זענען ארויסגעשיקט געווארען געגען די רעבעלען און עס איז געקומען צו א שלאכט וועלכע האט אנגעהאלטען פינף שטונדען.

די רעבעלען זענען געצוואונגען געווען זיך צוריקצוציהען איבערלאזענדיג פופציג טויטע. אין דער שלאכט איז דער טשערקעסען קאמאנדיר אסמאן ביי געפאלען טויט.

ארבייטער דעפוטאט געטאדעלט פאר רופען מיטגלידער שכורים

לאנדאן, אקטאבער, 26.
דר. אלפרעד סאלטער, א מיטגליעד אין ענגלישען פארלאמענט פון דער לייבאר פארטיי, איז היינט געטאדעלט געווארען פון פארלאמענט דערפאר וואס ער האט זיך אויסגעדריקט, אז ער האט געזעהען פארלאמענט מיטגלידער, וועלכע זענען געווען שיכור אין פארלאמענט.

עס איז פארלאנגט געווארען פונ׳ם ארבייטער דעפוטאט ער זאל צוריקציהען זיינע ווערטער, אבער דר. סאלטער האט ערקלעהרט, אז ניט וועט ער עס ניט צוריקציהען, נאר ער וועט עס זאגען נאך אמאהל. עס האבען ניט געהאלפען קיינע פראטעסטען.

דער פארלאמענט האט אנגענומען א באשלוס, אז דר. סאלטער האט איבערגעטראטען זיינע פריווילעגיעס.